

Asia: VN/16660/2020

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi avoimen datan direktiivin täytäntöönpanoa koskevasta lainsäädännöstä

Tiedonhallintalain ja julkisuuslain muutokset

Onko ehdotuksella vaikutuksia, joita ei ole vielä tunnistettu, erityisesti lakien soveltamisalassa oleviin organisaatioihin? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Ehdotuksessa ja direktiivissä ei velvoiteta rajapintojen, jotka olisivat nimenomaan avoimia, käyttöön. Mitä mieltä olette väitteestä, että viranomaiset oman harkintansa mukaan käyttäisivät avoimia rajapintoja joka tapauksessa silloin, kun se on tarkoituksenmukaista?

-

Onko ehdotettujen muutosten johdosta tarpeen muuttaa myös jotain erityislainsäädäntöä, jota ei esitysluonnoksessa ole tunnistettu?

-

Laki eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista eräiden julkisten yritysten tietojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Millaisiin yrityksiin toimialallanne tai alueellanne ehdotettu laki tulisi sovellettavaksi?

-

Tunnistatteko julkisia yrityksiä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on sen kanssa ristiriidassa?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä antamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja uudelleenkäytettäväksi?

-

Onko tiedossanne sääntelyä, joka velvoittaa ehdotetun lain soveltamisalassa olevia julkisia yrityksiä julkaisemaan tai julkistamaan niiden hallussa olevia asiakirjoja, mutta jonka tosiasiallisena tarkoituksena tai vaikutuksena on tietojen uudelleenkäyttö kaupallisiin tai muihin tarkoituksiin?

-

Onko ehdotetun lain soveltamisalassa oleviin yrityksiin tai muihin toimijoihin sellaisia vaikutuksia, joita ei ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko asiakirjojen uudelleenkäytön salliminen ominaista tai olennaista jonkin ehdotetun lain soveltamisalassa olevan julkisen yrityksen liiketoiminnalle?

-

Laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä

Kommentit laista julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä kokonaisuutena.

-

Onko ehdotuksella vaikutuksia tutkimusaineistoja tuottaviin tai julkaiseviin tahoihin, joita ei vielä ole tunnistettu? Millaisista vaikutuksista on kyse tai miten niitä olisi mahdollista arvioida tarkemmin?

-

Onko olemassa riskiä siitä, että tutkimusaineistoja ei enää asetettaisi julkisesti saataville sen vuoksi, että ehdotettu laki tulisi niihin julkaisun johdosta sovellettavaksi?

-

Missä laajuudessa tutkimusaineistojen maksutonta saatavuutta edellytetään jo nykyään osana julkista tutkimusrahoitusta?

-

Tunnistatteko tutkimusaineistoja, niiden tuottamista tai hyödyntämistä koskevaa sääntelyä, jota olisi ehdotetun lain johdosta muutettava tai joka on ehdotetun sääntelyn kanssa ristiriidassa?

-

Arvokkaat tietoaineistot

Onko toimialallanne tai toiminnassanne tunnistettu tietoaineistoja, jotka mahdollisesti tai todennäköisesti tultaisiin komission toimesta säätämään arvokkaiksi tietoaineistoiksi?

-

Onko toimialallanne tai toiminnassanne varauduttu arvokkaiden tietoaineistojen sääntelystä johtuviin vaikutuksiin? Miten kuvailisitte vaikutuksia ja niihin varautumista? Antakaa mahdollisuuksien mukaan myös euro- tai lukumääräarvioita.

Yleiset kommentit

Yleiset kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta ja ehdotetun sääntelyn vaikutuksista kokonaisuudessaan.

Tietosuojavaltuutettu kiittää mahdollisuudesta lausua puheena olevasta hallituksen esityksestä. Tietosuojavaltuutettu on arvioinut kyseistä hallituksen esitystä oman toimialansa, eli henkilötietojen suojan osalta.

Hallituksen esityksen mukaan ehdotetut muutokset julkisuuslakiin ja tiedonhallintalakiin sekä ehdotettu julkisten yritysten tietoja koskeva sääntely eivät koskisi asiakirjoja, jotka ovat salassa pidettäviä tai jotka eivät ole saatavilla henkilötietojen suojaamisen nojalla. Julkisista asiakirjoista voi kuitenkin joissakin tapauksissa olla mahdollista tieto- ja yhdistelemällä luoda tai saada selville tietoja, joiden sisältöä viranomainen ei alkuperäisiä asiakirjoja luovuttaessaan ole tarkoittanut luovutettavaksi. Julkisuuslain 16 §:n 2 momentin mukaan tietojen antaminen kopiona teknisenä tallenteena tai muussa sähköisessä muodossa on viranomaisen harkinnassa, jollei toisin säädetä. Kyseiseen lainkohtaan ehdotetaan muutosta, jonka perusteella sähköisessä muodossa olevasta tiheästi päivittyvästä julkisesta asiakirjasta olisi ilman viranomaisen harkintamahdollisuutta oikeus saada kopio sähköisessä muodossa, jos asiakirja ei sisällä henkilötietoja.

Tietosuojavaltuutettu pitää hyvänä, että ehdotukseen on sisällytetty mainittu poikkeus. Tietosuojavaltuutettu kuitenkin pitää tarpeellisena, että tietoa luovuttavat tahot kiinnittäisivät erityistä huomiota oma-aloitteisesti siihen, onko luovutettavaa tietoa mahdollista yhdistää yksittäisiin henkilöihin ilman tietosuojaa-asetuksen mukaista käsittelyperustetta.

Hallituksen esityksen mukaan: "[a]voimen datan direktiivi ei sovellu asiakirjoihin, jotka eivät ole saatavilla tai joiden saatavuutta on rajoitettu asiakirjojen saatavuutta koskevien menettelysääntöjen perusteella henkilötietojen suojaamiseksi (1 artiklan 2 kohdan h alakohta) eikä se rajoita henkilötietojen suojelua koskevaa unionin oikeutta ja jäsen-valtioiden lainsäädäntöä, etenkin tietosuojaa-asetusta ja henkilötietojen käsittelystä ja yksityisyyden suojasta sähköisen viestinnän alalla annettua Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2002/58/EY sekä kansallisen lainsäädännön vastaavia säännöksiä (1 artiklan 4 kohta). Julkisuuslaissa ja tiedonhallintalaissa ehdotettu sääntely koskee arvokkaita tietoaineistoja sekä tiheästi ja reaaliaikaisesti päivittyvää tietoa. Arvokkaat tietoaineistot eivät voi sisältää henkilötietoja. Direktiivin soveltamisala rajoittaa komission mahdollisuuksia sisällyttää tietoaineistojen listaan henkilötietoja. Tiheästi tai reaaliaikaisesti päivittyvästä tiedosta säädettäessä suljettaisiin henkilötiedot ehdotetun sääntelyn ulkopuolelle. Tiedonhallinta-lakiin ja julkisuuslakiin ehdotettu sääntely ei näin ollen ole merkityksellistä henkilötietojen suojan näkökulmasta.

Ehdotettava laki eräiden julkisten yritysten tiedon uudelleenkäytöstä noudattaa myös direktiivin soveltamisalaa ja lakia ei sovellettaisi asiakirjoihin, joiden saatavuutta on rajoitettu muussa laissa henkilötietojen suojelemiseksi. Henkilötietojen käsittelyä rajoittavat kansallisesti tietosuojaa-asetus ja tietosuojalaki. Toimialakohtaisesti on myös saatettu säätää erityisiä rajoituksia henkilötietojen käsittelylle. Ehdotettava laki julkisin varoin tuotettujen tutkimusaineistojen uudelleenkäytöstä koskee tietoja, jotka tutkijat, tutkimusta harjoittavat organisaatiot tai tutkimusta rahoittavat organisaatiot ovat jo asettaneet julkisesti saataville tietovaraston kautta. Tässä yhteydessä on

direktiivin johdan-to-osan 28 perustelukappaleen mukaan otettava asianmukaisesti huomioon yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaan liittyvät näkökohdat. Ehdotettava laki koskisi ainoastaan tällaista asianmukaisesti julkaistua tietoa. Kokonaisuudessaan ehdotettua sääntelyä ei pidetä henkilötietojen suojan kannalta merkityksellisenä.”

Tietosuojavaltuutetun mielestä on hyvä, että hallituksen esityksessä on huomioitu esityksen mahdolliset vaikutukset henkilötietojen käsittelyyn. Tietosuojavaltuutettu haluaa kuitenkin tuoda esille, että henkilötietojen käsitteen ollessa laaja, on huomioitava, että henkilötietojen kategorinen poissulkeminen ehdotetusta säädännöstä voi johtaa epätarkoituksenmukaiseen lopputulokseen.

Leinonen Erika
Tietosuojavaltuutetun toimisto